

INTRODUCCIÓ

La Llei 1/2003, del 19 de febrer, d' universitats de Catalunya en el seu article, 5, introdueix l'educació en valors per tal de contribuir en l'entorn universitari, al desenvolupament de les capacitats dels estudiants com a part integral de llur procés global d'aprenentatge i formació. Les universitats han d'estimular i donar suport a les iniciatives complementàries de l'ensenyament oficial que comportin la transmissió de valors de llibertat, responsabilitat, convivència, solidaritat, participació i ciutadania plena.

La Llei 17/2015, del 21 de juliol d'igualtat efectiva de dones i homes estableix en el seu article 28 a): "La promoció de la introducció de la perspectiva de gènere d'una manera transversal i dels estudis sobre la contribució de les dones al llarg de la història en tots els àmbits del coneixement i en l'activitat acadèmica i investigadora, que s'han d'incloure en el currículum dels graus i dels programes de postgrau. La presentació de les sol·licituds d'acreditació dels graus i postgraus ha d'anar acompanyada d'un informe que detalli, si s'escau, com s'ha incorporat la perspectiva de gènere en el pla d'estudis o, si no s'ha fet, del pla de millora previst per a fer-ho possible".

Les mesures del Tercer pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la Universitat Autònoma de Barcelona (2013-2017), Document aprovat per el Consell de Govern el 17 de juliol de 2013 estableix en l'Eix 3, la Promoció de la perspectiva de gènere en l'ensenyament i la recerca i en la Mesura 3.8 Explicitar la perspectiva de gènere en l'elaboració de les guies docents i els programes de les assignatures des d'un model d'universitat inclusiva. Afavorir la publicació de materials per a la docència que tinguin en compte la perspectiva de gènere.

La qüestió que encapçala aquesta Jornada es fruit d'una reflexió davant de les normes anteriors. El **Centre d'Estudis i de Recerca Dones i Drets** de la Facultat de Dret planteja un debat des de diferents àmbits de la docència del Dret i permet obrir un espai de discussió entre el professorat a fi de facilitar la inclusió de la perspectiva de gènere(s) en les nostres matèries.

El Grau de Dret compta en el seu pla d'estudis amb una assignatura optativa tancada "Dret i gènere" i el Grau de Criminologia una matèria semblant "Dret i Criminologia"; per la seva banda el Grau de Relacions Laborals compta també d'una assignatura optativa amb un contingut clar al gènere "Gestió Jurídica de la Diversitat a l'Empresa". L'interès de la Jornada és presentar de forma transversal la perspectiva de gènere en la docència de totes les disciplines jurídiques.

Centre d' Estudis i de Recerca Dones i Drets

Es va crear per acord del Consell de Govern del proppassat 27 de setembre encara que va iniciar la seva trajectòria el curs 2002-2003 dins de la Facultat de Dret.

Actualment, el Grup inicial de «Dones i Drets» ha ampliat el nombre dels seus membres i treballa amb una línia específica de recerca puntual en gènere(s), amb independència de la que segueix cadascun dels integrants dins de la seva àrea de coneixement. El concepte gènere també s'ha desenvolupat incorporant també aspectes relacionats amb LGTB (Lesbianes, Gais, Bisexuals i Transsexuals).

Les línies de recerca són transversals (Dret Públic, Dret Privat, disciplines historicojurídiques i de formació bàsica) d'acord amb les unitats que hi participin i la formació acadèmica del professorat que s' integra en el Grup.

Es tracta de professorat (33) de diferents categories acadèmiques (CU, TU, Agregats, Agregats Interins, Lectors, Investigadors FPI, Associats) de totes les àrees de la Facultat de Dret que treballen dins del seu *curricula* un tema de gènere(s).

Membres actuals de «Dones i Drets», per Departaments i per Unitats de coneixement:

Departament de Dret Públic i Ciències Historicojurídiques

Unitat de Dret Administratiu

GIFREU FONT, Judith

IGLESIAS LUCÍA, Montserrat

Unitat d' Història del Dret i de les Institucions

CAÑABATE PÉREZ, Josep

ESPUNY TOMÁS, Maria Jesús

PAZ TORRES, Olga

VALLÈS MUÑO, Daniel

Unitat de Dret Financer i Tributari

FERNANDEZ AMOR, José Antonio

FERNANDEZ CABALLERO, Zuley

SÁNCHEZ HUETE, Miguel Ángel

Unitat de Dret Internacional Públic

ZAPATER DUQUE, Esther

Unitat de Dret Romà

TORT-MARTORELL LLABRÉS, Carmen

Unitat de Dret del Treball i de la Seguretat Social

ESTEBAN LEGARRETA, Ricard

GALA DURÁN, Carolina

GUTIERREZ COLOMINAS, David

PASTOR MARTÍNEZ, Albert

SOLÀ MONELLS, Xavier

YSÁS MOLINERO, Helena

Departament de Dret Privat

Unitat de Dret Civil

GETE-ALONSO y CALERA, Maria del Carmen

SOLÉ RESINA, Judith

Unitat de Dret Processal

LIBANO BERISTAIN, Arantxa

NAVARRO VILLANUEVA, Maria Carmen

REYNAL QUEROL, Núria

Departament de Ciència Política i Dret Públic

Unitat de Dret Constitucional

CAPODIFERRO CUBERO, Daniel

Unitat de Filosofia del Dret

ARCE BECERRA, Paula

BARCONS CAMPMAJÓ, Maria

BODELON GONZÁLEZ, Encarna

CASADO MORENO, Begoña

GARRIDO JIMÉNEZ, Lorena

IGAREDA GONZÁLEZ, Noelia

ORTIZ AMARO, Lucía

TOLEDO VÁSQUEZ, Patsili

Unitat de Dret Penal

BONET ESTEVA, Margarita

CUENCA GARCÍA, María José

La Directora és actualment la **Dra. Maria Jesús Espuny Tomás**.

PROGRAMA

10.00h. Benvinguda Institucional

Participen:

Dra. [Sara Moreno](#) - Vicerectora d'Alumnat i d'Ocupabilitat

Dra. [Anna Cros](#) - Directora de l' Institut de Ciències de l' Educació

Dra. [Joana Gallego](#) - Directora de l'Observatori per a la Igualtat UAB

Ponència inaugural - Dra. [Maria Jesús Izquierdo](#): *Com hauríem d' explicar Dret amb perspectiva de gènere(s)? Eines per un nou discurs.*

11.00h. Taula rodona (1): *El gènere(s) en la formació jurídica bàsica*. Presentació d' experiències i projectes docents.

- *Metodologia i epistemologia feminista en el Dret* - Dra. [Encarna Bodelón](#), professora titular de Filosofia del Dret, Moral i Política.
- *Les "altres": espais d'exclusió, discriminació i paternalisme als discursos històric-jurídics* - Dra. [Olga Paz](#), professora agregada interina, Història del Dret i de les Institucions.
- *La qüestió de gènere al Dret Romà* - Dra. [Carmen Tort-Martorell](#), professora titular de Dret Romà.

Modera: Dra. [Sònia Parella](#) (Coordinadora del Doctorat en Sociologia. UAB)

12.00h. Descans

12.30h. Taula rodona (2): *El gènere(s) a la política legislativa*. Presentació d'experiències i projectes docents.

- *Líneas de avance de la perspectiva de género en el Derecho Financiero* - Dra. Zuley Fernández, professora associada Dr. [José Antonio Fernández Amor](#), professor titular, Dr. [Miguel Ángel Sánchez Huete](#), professor agregat interí, Àrea de Dret Financer i Tributari.
- *Violencia doméstica y de género: Régimen penal y perseguibilidad processal* - Dra. [Arantza Libano](#), professora agregada interina de Dret Processal.
- *La consecució de la igualtat formal de la dona en l'àmbit del dret civil* - Dra. [Maria del Carmen Gete-Alonso](#), catedràtica, i Dra. [Judith Solé](#), professora acreditada catedràtica, Àrea de Dret Civil.

Modera: Dr. [Enrico Mora](#) (Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia. UAB)

13.30h. Dinar

16.00h. Taula rodona (3): *Tractament del gènere(s) a les resolucions judicials*. Presentació d'experiències i projectes docents.

- *La violència en l'àmbit familiar: història i actualitat*, Dra. [Maria José Cuenca](#), professora agregada interina de Dret Penal.
- *L'execució penal femenina des de la perspectiva de gènere* - Dra. [Maria Carmen Navarro](#), professora titular de Dret Processal.
- *Jutjant amb perspectiva de gènere* - Dr. [Albert Pastor](#), professor agregat de Dret del Treball i de la Seguretat Social.

Modera: Dra. [Carolina Gala](#) (Facultat de Dret. UAB)

17.00h. Taula rodona (4): *Presentació de noves eines per a la docència en Dret amb perspectiva de gènere*.

- *Qüestionant els prejudicis* - Dra. Montserrat Iglesias, professora acreditada Lectora de Dret Administratiu.
- *Docència per projectes i perspectiva de gènere* - Dr. Daniel Vallés, professor associat Dr. d' Història del Dret i de les institucions.
- *Jocs de simulació i perspectiva de gènere* - Dra. [Esther Zapater](#), professora titular de Dret Internacional Públic.

Modera: Sra. [Lorena Garrido](#) (Facultat de Dret. UAB)

18. 00h. Resum de la Jornada i cloenda.

Coordinadores de la Jornada: Dra. [Esther Zapater Duque](#), Degana de la Facultat de Dret i Dra. [Maria Jesús Espuny Tomás](#), Directora del CER "Dones i Drets".

JORNADES “DONES I DRETS”

Exposicions virtuals realitzades per la Biblioteca de Ciències Socials amb motiu de la celebració del Dia Internacional de la Dona i de les diferents Jornades commemoratives organitzades pel [Grup Dones i Drets](#) i el [Grup de Recerca Antigona](#), emmarcades dintre de diferents temàtiques de reflexió i debat:

I Jornades (març 2003): Dona i drets

<http://ddd.uab.cat/record/11537>

II Jornades (març 2004): Dona immigrant i Drets

<http://www.bib.uab.cat/socials/exposicions/diid/>

III Jornades (març 2005): Dona i violència

<http://ddd.uab.cat/record/12322>

IV Jornades (març 2006): Dona i vulneració internacional dels drets

<http://www.bib.uab.cat/socials/exposicions/donadi/>

V Jornades (març 2007) Dona i lleis d'igualtat

<http://ddd.uab.cat/record/16259>

VI Jornades (març 2008) Dones, prostitució i treball sexual

<http://ddd.uab.cat/record/88360>

VII Jornades (març 2009) Dones i noves formes de família: canvis en les estructures jurídiques androcèntriques

<http://ddd.uab.cat/record/88372>

VIII Jornades (març 2010) Dones, empresa i economia

<http://ddd.uab.cat/record/53751>

IX Jornades (març 2011) Dones i violències sexuals

<http://ddd.uab.cat/record/88732>

X Jornades (març 2012) 10 anys de Dones i Drets

<http://ddd.uab.cat/record/89631>

PUBLICACIONS

[Dona immigrant i drets](#) / Ghassan Saliba ... [et al.] ; Judith Solé (coordinadora). Mataró : Cálamo, DL 2005.

[Dona i violència](#) / M^a del Carmen Gete-Alonso i Calera, coordinadora ; Mª Jesús Espuny Tomàs ... [et al.]. Mataró : Cálamo, DL 2005.

[Derecho, género e igualdad : cambios en las estructuras jurídicas androcéntricas](#) / [Coordinadoras: Daniela Heim y Encarna Bodelón González] ; [autoras: Margarita Bonet Esteve...[et al.]. [Bellaterra] [Universitat Autònoma de Barcelona [etc.] DL 2010.

[Las Violencias machistas contra las mujeres](#) / Ricardo Rodríguez Luna i Encarna Bodelón (coords.) ; Grupo Antígona, UAB. Bellaterra : Universitat Autònoma de Barcelona, 2011.

JORNADA INTERDISCIPLINAR DE FORMACIÓ I TREBALL

19 d'octubre de 2017

Sala de Junes | Facultat de Dret

COM EXPLIQUEM DRET AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE(S)?

10.00h. Benvinguda Institucional

Participen:

Dra. Sara Moreno - Vicerectora d'Alumnat i d'Ocupabilitat
Dra. Anna Cros - Directora de l'Institut de Ciències de l'Educació
Dra. Joana Gallego - Directora de l'Observatori per a la Igualtat UAB

**Ponència inaugural: Com hauriem d'explicar Dret amb perspectiva de gènere(s)?
Eines per un nou discurs.** Dra. Maria Jesús Izquierdo.

11.00h. Taula rodona (1): El gènere(s) en la formació jurídica bàsica. Presentació d'experiències i projectes docents.

► Metodologia i epistemologia feminista en el Dret.

Dra. Encarna Bodelón, professora titular de Filosofia del Dret, Moral i Política.

► Les "altres": espais d'exclusió, discriminació i paternalisme als discursos històricojurídics.

Dra. Olga Paz, professora agregada interina, Història del Dret i de les Institucions.

► La qüestió de gènere al Dret Romà.

Dra. Carmen Tort-Martorell, professora titular de Dret Romà.

Moderador: Dra. Sònia Parella (Coordinadora del Doctorat en Sociologia, UAB)

12.00h. Descans

12.30h. Taula rodona (2): El gènere(s) a la política legislativa. Presentació d'experiències i projectes docents.

► Líneas de avance de la perspectiva de género en el Derecho Financiero.

Dra. Zuley Fernández, professora associada Dr. José Antonio Fernández Amor, professor titular, Dr. Miguel Ángel Sánchez Huete, professor agregat interin, Àrea de Dret Financer i Tributari.

► Violencia doméstica y de género: Régimen penal y perseguibilidad procesal.

Dra. Arantza Libano, professora agregada interina de Dret Processal.

► La consecució de la igualtat formal de la dona en l'àmbit del dret civil.

Dra. Maria del Carmen Gete-Alonso, catedràtica, i Dra. Judith Solé, professora acreditada catedràtica, Àrea de Dret Civil.

Moderador: Dr. Enric Mora (Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB)

13.30h. Dinar

16.00h. Taula rodona (3): Tractament del gènere(s) a les resolucions judicials. Presentació d'experiències i projectes docents.

► La violència en l'àmbit familiar: història i actualitat.

Dra. Maria José Cuenca, professora agregada interina de Dret Penal.

► L'execució penal femenina des de la perspectiva de gènere.

Dra. Maria Carmen Navarro, professora titular de Dret Processal.

► Jutjant amb perspectiva de gènere.

Dr. Albert Pastor, professor agregat de Dret del Treball i de la Seguretat Social.

Moderador: Dra. Carolina Gala (Facultat de Dret, UAB)

17.00h. Taula rodona (4): Presentació de noves eines per a la docència en Dret amb perspectiva de gènere.

► Qüestionant els prejudicis.

Dra. Montserrat Iglesias, professora acreditada Lectora de Dret Administratiu.

► Docència per projectes i perspectiva de gènere.

Dr. Daniel Vallés, professor associat Dr. d'Història del Dret i de les institucions.

► Jocs de simulació i perspectiva de gènere.

Dra. Esther Zapater, professora titular de Dret Internacional Públic.

Moderador: Sra. Lorena Garrido (Facultat de Dret, UAB)

18.00h. Resum de la Jornada i cloenda.

COORDINADORES DE LA JORNADA:

DRA. ESTHER ZAPATER DUQUE, DEGANA DE LA FACULTAT DE DRET
I DRA. MARIA JESÚS ESPUNY TOMÁS, DIRECTORA DEL CER "DONES I DRETS".

EXPOSICIÓ PRESENCIAL

EXPOSICIÓ REALITZADA PER LA BIBLIOTECA DE CIÈNCIES SOCIALS DE LA UAB AMB MOTIU DE LA CELEBRACIÓ DE LA JORNADA INTERDISCIPLINAR DE FORMACIÓ I TREBALL ORGANITZADA PEL GRUP D'ESTUDIS I DE RECERCA "DONES I DRETS" 19 D'OCTUBRE DE 2017.

© BIBLIOTECA DE CIÈNCIES SOCIALS UAB
OCTUBRE 2017

Aquesta guia es pot consultar a:

https://issuu.com/uabbiblioteques/docs/comexpliquemdret_exposicions

<https://ddd.uab.cat/record/181611>